

Він представляє се в слідуєчий спосіб: Робітник робить в бавовняній фабриці дванадцять годин на день і пряде на полотно за той час двадцять фунтів бавовни. Полотно про цасть ся за тридцять шілінсів. Бавовна коштувала двадцять шілінсів. Робітник дістає три шілінги за роботу. Вартість машинерії зменьшає ся через зужитє на чотири шілінги. Отже повстає три шілінги різниці поміж вартостию продукта а ціною матеріялів, які зужие ся в протягу дванадцяти годин. Робітник дістає лише три шілінги платні. Так отже лишає ся надвизка вартости, три шілінги, які йдуть в кишеню капіталіста.

Припустім, що три шілінги після робітничих відношень в Англії в 1867. р. а в Полудневій Каролайній, вистарчають робітникови якраз на прожитє і тому він охочо робить за єю суму. Однакож в шести годинах він вложить стільки вартости у бавовну, що капіталістови вистарчить ее, аби заплатити його денну плату, і відтак він робить ще шість годин і витворює надвизку вартости для капіталіста.

В отсєй спосіб капіталістови приходить зиск. Розуміє ся я не хочу сям сказати, що скаля того зиску є завсїгда 100%, як в повнєшім примірі. Вона відповідно до відноши змінє ся. В найвнєше розвинєних промислах, де машинерія є найдосконаліїша, як приміром в заводах сталєвого тросту, вона часто буває й вєсна. В перозвинєних промислах, де вживає ся простих нарядів, вона є богато низна.

І ще треба розуміти, що сєй зиск звичайне не йде лише до якогось одного працюдавця. Противно, дрібний працюдавець звичайно находить ся на тім становищу, що всю надвизку вартости заберас в него єдиний, та ще й намагає ся відібрати у него й средства продукції а його самого зїхати в ряди насмних робітників.

Виясняяючи в сєй спосіб що го є надвизка вартости